



Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot

Adres: 43-360 Bystra ul. Jasna 17, tel. 501 285 417
e-mail: biuro@pracownia.org.pl, <http://www.pracownia.org.pl>
Konto bankowe: BS Bystra, 15 8133 0003 0001 0429 2000 0001

Bystra, 09.03.2023

Stanowisko

Stowarzyszenia Pracownia na rzecz Wszystkich Istot ws. komunikatu Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Lasów Państwowych dotyczącego wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ws. gospodarki leśnej.

Wskazujemy, że komunikat Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Lasów Państwowych z dnia 2 marca 2023. zawiera szereg nieprawdziwych i manipulujących stwierdzeń, których jedynym celem jest utrzymanie obecnego, krytykowanego przez społeczeństwo i branżę drzewną sposobu zarządzania lasami publicznymi w Polsce. W trosce o dostęp społeczeństwa do rzetelnych informacji, Stowarzyszenie przedstawia swoje stanowisko w sprawie.

2 marca br. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok, w którym stwierdził, że Polska uchybiła zobowiązaniom spoczywającym na niej na mocy dyrektyw ptasiej i siedliskowej a także konwencji z Aarhus. Niezgodność polskiej ustawy o lasach z prawem Unii Europejskiej dotyczy braku zapewnienia ścisłej ochrony gatunkowej podczas prowadzenia gospodarki leśnej oraz braku zapewnienia społeczeństwu możliwości wystąpienia do sądu z wnioskiem o skuteczne zbadanie pod względem merytorycznym i formalnym legalności planów urządzenia lasu – dokumentów na podstawie których prowadzi się gospodarkę leśną na ¼ powierzchni kraju. Wyrok TSUE wiąże polski rząd do prawidłowego wdrożenia dorobku prawnego UE do zapisów prawa krajowego.

Pomimo, że orzeczenie TSUE nie podlega dyskusji, z wyrokiem nie zgadzają się Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ) oraz Lasy Państwowe (LP) i zapowiadają brak jego wdrożenia. **Stanowi to nieakceptowalny przejaw anarchii, antyunijnego działania i osłabienia pozycji Polski na arenie międzynarodowej.**

Fikcja argumentów Lasów Państwowych i Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

1. Możliwość zaskarżania Planów Urządzenia Lasu nie będzie stanowić „paraliżu gospodarki leśnej”, a jedynie wyeliminuje z obiegu prawnego te decyzje zatwierdzające Plany Urządzenia Lasu, które są bezprawne i wadliwe. Jak pokazał przykład wycinek Puszczy Białowieskiej w 2017 r., dokumenty zezwalające na wyrąb nie spełniały podstawowych wymogów prawnych i zostały określone jako nielegalne. Po zmianie prawa takie wadliwe decyzje będą mogły być uchylane w sądach krajowych. Jeśli zapisy planów urządzenia lasu będą zgodne z przepisami i wymogami ochrony przyrody, nie będzie podstaw do tego aby je skarżyć. Analizą będą zajmować się niezawisłe sądy. Takie same uprawnienia

społeczeństwo posiada w zakresie wydawania pozwoleń dla przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko i nie powoduje to żadnego zastoju gospodarczego. Jedynym celem kreowania wizji paraliżu gospodarki leśnej przez LP i MKiŚ jest utrzymanie obecnego stanu braku kontroli społecznej i instytucjonalnej nad gospodarką leśną i Lasami Państwowymi, których jedynymi beneficjentami są same Lasy Państwowe (przychód w 2021 – 10 mld zł, przy zysku 700 mln zł).

2. Polski przemysł drzewny, na obronę którego powołują się Lasy Państwowe, krytykuje sposób zarządzania surowcem drzewnym przez tę instytucję. Od wielu miesięcy Lasy Państwowe znajdują się pod falą krytyki organizacji branżowych przemysłu drzewnego, które oskarżają LP o ignorowanie ich interesu i podejmowanie działań skutkujących wzrostem cen drewna i spadkiem konkurencyjności polskiego przemysłu drzewnego. Organizacje te twierdzą, że ceny drewna w Polsce są obecnie najwyższe w Europie a ich wzrost w naszym kraju był w 2021 r. ponad dwukrotnie wyższy niż średnia dla Unii Europejskiej. **W 2022 r. średnia cena sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe wzrosła o ponad połowę w stosunku do poprzedniego roku a w 2023 przewidywane są kolejne podwyżki.** [Winą za ten stan rzeczy obarcza się Lasy Państwowe i wprowadzone przez nie zmiany w zasadach sprzedaży drewna](#) ułatwiające eksportowanie nieprzetworzonego drewna poza granice kraju. Wzrost cen drewna napędzany jest również rosnącą ilością drewna kupowanego przez polskie elektrownie i elektrociepłownie uzyskujące sowe dotacje do jego spalania. [Mimo apeli ze strony zarówno przemysłu drzewnego](#) jak i organizacji ekologicznych, MKiŚ nie zamierza zrezygnować z dotowania spalania drewna, a wręcz planuje zwiększanie udziału biomasy w polskim miksie energetycznym. Na spadek konkurencyjności polskiego przemysłu drzewnego negatywnie wpływa także rezygnowanie [przez Lasy Państwowe z certyfikatów zrównoważonej gospodarki leśnej FSC](#). W ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy kolejne Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych rezygnują z przedłużenia tego certyfikatu co zmniejsza szanse przemysłu drzewnego na znalezienie klientów na wytwarzane towary. Grozi to utratą klientów przez polski przemysł drzewny. Zgodnie z [badaniem przeprowadzonym przez PKO BP](#), odbiorcy 87% badanych polskich firm meblarskich wymagają, aby sprzedawane przez nich meble posiadały certyfikat FSC. **Wiele postulatów strony społecznej i branży drzewnej dotyczącej reformy zarządzania lasami publicznymi (zakaz eksportu nieprzetworzonego drewna, zakaz spalania biomasy pierwotnej w energetyce zawodowej) są ze sobą zbieżnych.**

3. Nie jest także prawdą, że obecne przepisy w sposób wystarczający chronią przyrodę lasów. Zgodnie z [danymi Europejskiej Agencji Środowiska \(EEA\)](#) opartymi na składanych przez Polskę sprawozdaniach z postępu wdrażania Dyrektywy Siedliskowej stan ochrony ponad połowy powierzchni leśnych siedlisk Natura 2000 w Polsce został oceniony jako niewłaściwy. Jednocześnie stan ochrony niemal 1/3 leśnych siedlisk Natura 2000 uległ pogorszeniu. Według EEA gospodarka leśna jest głównym zagrożeniem dla ochrony tych siedlisk. Co kryje się za tymi liczbami obrazują najlepiej wycinki prowadzone mimo sprzeciwów społeczeństwa w miejscach takich jak Puszcza Białowieska, Puszcza Karpacka czy Puszcza Borecka. Nagminnie wycinki prowadzone są w okresie lęgowym ptaków, pomimo że praktyką w innych branżach (z budową dróg ekspresowych włącznie) jest

przesunięcie wyrębów poza najbardziej wrażliwy okres dla zwierząt. Podczas wycinek niszczone są także stanowiska chronionych gatunków roślin.

4. Wbrew tezie Lasów Państwowych w praktyce dostęp społeczeństwa do procedury tworzenia planów urządzenia lasu jest ograniczony. Podstawowym problemem jest to, że Lasy Państwowe nie uwzględniają społecznych postulatów w Planach Urządzenia Lasu, co powoduje, że dostęp ten jest jedynie iluzoryczny. Teza jakoby „podczas obowiązkowych konsultacji społecznych uwzględnianych jest ponad 90 procent uwag zgłaszanych przez lokalne społeczności, organizacje pozarządowe czy samorządy” jest nieprawdziwa. Zgodnie z analizą przeprowadzoną przez Fundację Lasy i Obywatele, w latach 2010 – 2020 zaledwie ok. 22% uwag składanych w toku konsultacji społecznych planów urządzenia lasu została uwzględniona. W przypadku konsultacji społecznych planu urządzenia lasu nadleśnictwa Bircza nie uwzględniono żadnej z kilkuset uwag złożonych przez organizacje pozarządowe. Co istotne, konsultacje społeczne prowadzone są zaledwie raz na dziesięć lat, w międzyczasie nie ma możliwości zgłaszania uwag do prowadzonych wycinek. Istnieją także przypadki, w których konsultacje są organizowane podczas realizacji wycinek. Dla przykładu [w Nadleśnictwie Suchedniów zanim rozpoczęto konsultacje obowiązującego obecnie planu urządzenia lasu wycięto na jego podstawie ponad 40 tys. m³ drewna.](#)

5. Nie jest również prawdą, że obecnie w Polsce zapewniony jest wystarczający dostęp do sądów w sprawach dotyczących gospodarki leśnej. Powoływanie się na możliwość pozwów cywilnych składanych na podstawie art. 323 Prawa ochrony środowiska jest niezasadne. Przepis ten ogranicza się jedynie do występowania przed sądem cywilnym w zakresie bezpośredniego zagrożenia szkodą z powodu bezprawnego oddziaływania na środowisko. Nie umożliwia on badania legalności planów urządzenia lasu pod względem merytorycznym i formalnym i wycofania ich z obiegu w przypadku stwierdzenia ich niezgodności z przepisami. Pozwala jedynie żądać przywrócenia stanu zgodnego z prawem i podjęcia środków zapobiegawczych. Zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących gospodarki leśnej wymaga umożliwienia weryfikacji zgodności z prawem treści planów urządzenia lasu w sądach administracyjnych.

Podsumowując, stanowisko Lasów Państwowych i Ministerstwa Klimatu i Środowiska nie jest oparte na faktach i prawidłowej interpretacji prawa, ale stanowi manipulację i próbę utrzymania obecnego, korzystnego jedynie dla samych Lasów Państwowych, modelu zarządzania lasami publicznymi. Jako członek Unii Europejskiej Polska ma obowiązek dostosować prawo do wymogów prawa unijnego zgodnie z orzeczeniem Trybunału. W przeciwnym razie grożą nam wysokie kary finansowe, które obciążą nie MKiŚ i LP, ale całe polskie społeczeństwo. **Oczekujemy, że Lasy Państwowe i Ministerstwo Klimatu i Środowiska będą działać na korzyść polskiej przyrody, społeczeństwa, branży drzewnej oraz pozycji Polski na arenie międzynarodowej. Deklarujemy gotowość do współpracy dotyczącej wdrożenia społecznych postulatów nowelizacji ustawy o lasach.**

Zgodnie z reprezentacją Zarządu

PREZES PNRWI
Stworzył
Radosław Ślusarczyk